

Czwarta nagroda w konkursie fotograficznym "Polski Walczącej"

Jan Olgierd Bożenko: Życie saperów

Saper nigdy nie traci równowagi

Saper-General przy pracy

Saper nigdy nie zamoknie

Praca przy budowie mostu

Bardzo często saper jest linoskoczkiem

Saper kombinuje

Odpoczynek saperów

"Polska Walcząca" wśród saperów

Kotwica i saperzy

Humor saperów "Wesołego Alleluja"

Polskie "saperki" na tle angielskich namiotów

Przegląd polityczny

Walki, toczące się w Rosji, a zwłaszcza na froncie południowym, ukraińskim—weszły w fazę rozstrzygającą, ale rozstrzygnięcie dotychczas nie nastąpiło. Sytuacja, która wytworzyła się na wschodzie Europy jest poważną dla Niemiec, ale *niemniej krytyczna dla Rosji*. Stalin rozporządza olbrzymią ilością ludzi, ale odnosi się wrażenie, że pod względem wyposażenia w materiał wojenny, czołgi i samoloty—armia rosyjska bezwzględnie ustępuje niemieckiej, wspomaganą nie tylko przez cały, olbrzymi przemysł Rzeszy, ale przez również potężne wytwórnie broni Francji, Belgii, Włoch, Czechosłowacji i w ogóle krajów podbitych. Na terenach rosyjskich może nie grać roli obszar zajętego terytorium, ale decydującą rolę gra czas i zagadnienie zniszczenia głównych sił Woroszyłowa, Tymoszenki i Budiennego. Odbywa się dramatyczny wyścig do pory mrozów i śniegów, a poszczególne etapy tych zawodów w walce na śmierć i życie, śledzi z zapartym oddechem cały świat.

Od faktu oporu lub klęski armii rosyjskiej, zależą, mówiąc bez najmniejszej przesady po prostu losy wojny. Zdawaliśmy sobie sprawę, że do wojny między Rosją a Niemcami dojść musi. Mimo to jednak, kiedy spotykaliśmy się z twierdzeniami, że "Stalin napewno pójdzie z Hitlerem", że Rosja się podda, że należy się liczyć z walką w Persji i Indiach—przejmował nas dreszcz przerażenia. Opanowanie Rosji przez Niemcy otworzyłoby na oścież drogę nie tylko do Indii, nie tylko na Ocean Spokojny, ale również na Bliski Wschód, do Egiptu, do basenu Morza Śródziemnego, stawiałoby W. Brytanię w położeniu więcej niż trudnym i więcej niż niebezpiecznym.

Na całe szczęście, Rosja stawiała zbrojny opór Niemcom i to opór o wiele silniejszy, o wiele większy,

aniżeli wielu ludzi sądziło. Plan niemiecki rozbicia armii rosyjskiej za pomocą uderzenia na wzór kampanii w Polsce lub we Francji zawiódł, *niemniej jednak ostatnie postępy Niemców są poważne*. Można mówić o planie Kutuzowa, można snuć analogie z rokiem 1812, ale nie ulega wątpliwości, że Rosjanie, podobnie zresztą jak w czasie kampanii napoleońskiej, ponieśli szereg klęsk, że stracili mnóstwo ludzi, a co najważniejsze, stracili wielką część bezcennego w tym okresie wojny, sprzętu. Niemcy atakują Zagłębie Donieckie, najważniejszy okręg przemysłowy Rosji.

Hitler powraca do klasycznego planu, jakim było uderzenie przede wszystkim na południe, przy trzymaniu tylko defensywnych sił na północy. Popełnił on kolosalny błąd, organizując dla celów propagandowo-politycznych cesarskie, napoleońskie ciecnie w Smoleńsk, które miało w krótkim czasie zaprowadzić czołgi Führera do Czerwonego Placu w Moskwie. Plan zawiódł, wojska niemieckie poniosły bardzo poważne straty—i niemiecki sztab generalny, stosuje swój właściwy plan ataku na południe. Celem tego uderzenia jest przede wszystkim Rostow *to znaczy węgiel i Kaukaz to jest nafta*. Tak, jak zatrzymanie ofensywy jest początkiem klęski niemieckiej, tak opanowanie Kaukazu byłoby katastrofą dla Rosji. Na całym obszarze olbrzymiego państwa nie ruszyłby ani jeden motor.

Niemcy sami ogłosili listę strat, oceniając je na pół miliona ludzi. Można z całą pewnością twierdzić, że jest to liczba przesadnie mała. Należy ją co najmniej podwoić, aby otrzymać, chociaż w przybliżeniu, cenę, którą

Niemcy płacą za hitlerowską próbę naśladowania Napoleona. Ale niemniej ciężkie są straty rosyjskie. Smoleńsk i Kijów, dwa duże miasta, są niemal doszczętnie zniszczone, bardzo również ucierpiał Leningrad. *Rosja już dzisiaj potrzebuje bardzo wydatnej pomocy W. Brytanii i Ameryki*. O pomoc tę proszą ambasadorzy Stalina w Londynie i Waszyngtonie. Pomoc ta jest potrzebna i należy ją dać dla dobra wspólnej sprawy. Lecz właśnie dlatego fakt ten nasuwa wnioski polityczne, które najogólniej sformułowane, można wyrazić w zdaniu:

"Roli i siły Rosji nie powinno się być nigdy lekceważyć, nie wolno było jej nie doceniać, ale nie powinno się być również jej przeceniać. Rosja jest niewątpliwie cennym sprzymierzeńcem dla Zachodu—ale w jeszcze większym stopniu niezbędnym jest dla Rosji Zachód, to znaczy Anglia i Ameryka."

Na tle tych faktów, rysuje się bardzo wyraźnie rola Polski. Jesteśmy najwierniejszym sprzymierzeńcem W. Brytanii i Stanów Zjednoczonych, chcemy najlojalniej dotrzymać wszystkich warunków układu z Rosją, co więcej, chcemy i w przyszłości żyć z Rosją w najlepszych stosunkach sąsiedzkich. Lecz właśnie dlatego, że wchodzimy w orbitę Zachodu, którego Moskwa dzisiaj potrzebuje a jutro będzie potrzebowała jeszcze bardziej—musimy się domagać, aby nasze najżywośniejsze postulaty życiowe były respektowane, aby dla dobra wspólnej sprawy, dla dobra przyszłych stosunków polsko-rosyjskich już dzisiaj *stwierdzono bardzo jasno i wyraźnie, że nasz układ z Sowietami jest wstępem do*

przywrócenia tego stanu rzeczy, jaki istniał między Polską a Rosją przed 1 września 1939, stanu prawnego, opartego i na dobrowolnie zawartym a bardzo z naszej strony kompromisowym, układzie pokojowym i na pakcie o nieagresji z 1932 roku. Bieg wypadków historycznych wykazał niezbicie, że Polska jest ośrodkiem równowagi europejskiej. Mamy prawo żywić nadzieję, że z tych pewników i geograficznych i dziejowych—wyciągnąć należyte wnioski wszystkie państwa, dla których klęska Polski stała się bezpośrednim powodem śmiertelnego niebezpieczeństwa.

Opanowanie kontynentu europejskiego przez Niemców nie jest zadowoleniem "sprzymierzonych" ludów. Nie wierzymy w entuzjazm ani Węgrów, ani Słowaków, ani Chorwatów, ani Rumunów, ani nawet—Włochów. Sytuacja Mussoliniego staje się co raz mniej pewna na półwyspie apenińskim. Wiadomości, nadchodzące z Rzymu określają drogę, przez Waszyngton, są w największym stopniu zastanawiające. Niezadowolony daje się wyczuwać nie tylko w szerokich, kołach społeczeństwa, ale nawet w partii faszystowskiej. Co więcej, wymienia się już osobę zdecydowanego przeciwnika i reżimu i Mussoliniego. Ma być nim ks. Aosta, b. naczelny wódz armii włoskiej w Abisynii. Ks. Aosta zachował się na polu walki po żołniersku, wrócił do swych dywizji samolotem z Rzymu, dokąd go wzywał król—i poszedł do niewoli, jak ci, którzy pod jego rozkazami walczyli. Obowiązek swój spełnił, ale ze swą opinią o niewłaściwej polityce Mussoliniego, zarówno wewnętrznej jak i zagranicznej—wcale się nie kryje. Przez długi czas uchodził za

przeciwnika faszyzmu ks. Humbert, następca tronu, jednakowoż nadzieje, przywiązane do jego osoby, nie bardzo się spełniły. Dzisiaj człowiekiem, o którym co raz to więcej mówi się we Włoszech ma być ks. Aosta.

Gdyby rzeczywiście, pod naciskiem społeczeństwa, doszło we Włoszech do zasadniczych zmian w stosunku nie tylko do W. Brytanii, ale w ogóle do Europy—byłoby to już nie tylko świt, ale rzeczywisty wschód słońca. *Rola Włoch, wprzęgniętych do rydwanu niemieckiego jest potworna*. Nie tylko posłannictwo, ale najżywośniejszy interes państwowy włoski, wymaga jak najszybszej, jak najradykałniej rewizji potwornego błędu Mussoliniego. Przymierze z Niemcami jest katastrofą Italii, wszystko jedno czy Niemcy wygrają czy poniosą klęskę. W pierwszym wypadku, Włochy zostaną sprowadzone do rzedu wasala, lacińskiego uczestnika Trzeciej Rzeszy, ale nawet bez tych praw, jakie zdołała zachować np. Bawaria. W drugim—Włochy, podobnie jak Austro-Węgry w 1919 roku, będą płaciły koszty najgorszej polityki. Na wycofanie się z tej drogi jest jeszcze czas, podobnie, jak była okazja oderwania się Austrii od Niemiec w 1917 roku. Ale tygodnie są już policzone.

Wielką falą przewalają się aresztowania we Francji. Budzi się duch oporu, starych lacińskich narodów. W interesie Polski, Anglii, w interesie wolności i bezpieczeństwa całego świata, należy życzyć, aby wielki geniusz rasy galijsko-rzymskiej jeszcze raz zwyciężył, aby zatriumfowała znów stara, a wciąż wielka i najbardziej aktualna koncepcja Richelieu'ego i naprawdę twórcze idee włoskie z bohaterskiego okresu powstawania nowoczesnej Italii.

tk

Mr. Priesley
z Home Guard
na holiday 'u
rysował
Jerzy Faczyński

Najlepszy pod
każdym względem
eliksir
NUFIX
wymawiaj NIUFIKS/
dla zdrowia i idealnej
pielegnacji włosów
zwalcza ŁUPIEŻ I
WYPADANIE WŁOSÓW
poręczny, wygodny i
bezpieczny w noszeniu
WE FLAKONACH PO 7 1/2. 1/3. 1/9
W TUBKACH PO 7 1/2. 1/3
łącznie z opłatą taksy
DO NABYCIA WSZEDZIE TAKŻE W KANTYNACH
NUFIX JEST NAJBARDZIEJ EKONOMICZNY W UŻYCIU
WALDEN & CO (NUFIX) LTD., THE HYDE, LONDON, N.W.9.

W pierwszych dniach października br. ukaże się
NUMER PANCERNY "CO SŁYCHAC."
jedyne polskie tygodnika streszczeń. Numer pancerny o objętości ponad 60 stron, bogato ilustrowany, będzie zawierał artykuły oryginalne, poświęcone walkom, pracom i potrzebom polskiej broni pancerniej.
Cena 1/-. Do nabycia w księgarniach i kioskach oraz bezpośrednio w Administracji: 15 Allan Street, Blairgowrie, Perthshire.

GRECKA RESTAURACJA
THE WHITE TOWER
1, Percy St. (u wylotu Charlotte St.)
między Tottenham Ct. Rd. a Goodge St. Station
OBIADY i KOLACJE
Szaszłyk, Pilafy i inne specjalności

HOTEL BAILEY, S.W.7
FRObisher 8131
HOTEL SOUTH KENSINGTON
Queens Gate Terrace, S.W.7
WESTern 7181
Nowoczesny komfort
Położenie dogodne i spokojne
Specjalne warunki dla pp. wojskowych.

POLSKI KRAWIEC
wykonuje ubrania cywilne i mundury wojskowe oraz damskie kostiumy po cenach umiarkowanych. Poprawki i przeróbki. Specjalista w cerowaniu bez śladu wypalonych dziur i rozdarcia materiału.
M. FOX, 31a, Buckingham Palace Road, S.W.1. Wejście obok Hotelu Rubens.
Tel.: VICToria 8241.

MASZYNY DO PISANIA
Kupno, sprzedaż i zamiana. Klawiatury we wszystkich językach.
Taśmy do maszyn i kalki. Reperacje wszelkiego rodzaju.
United Typewriter & Supply Co. Ltd
70, New Oxford St., London, W.C.
Phone: MUScum 0131-2

REGZNIE ROBIONE BUTY POLOWE
TRICKER'S
GOLF • WALKING • RIDING • SHOOTING
67 Jermyn Street, Piccadilly, London S.W.1. 4 Old Jewry, Cheapside, London E.C.2.
SPECJALISTA DLA OBUWIA WOJSK LADOWYCH, LOTNICTWA i MARYNARKI
Obuwie dla każdej okazji na składzie.
Wysyłamy katalog darmo i formy dla podania miary.

CLIFTON HOTEL
47a, Welbeck Street, W.1
Telefon: WELbeck 6881.
Pokój ze śniadaniem i kąpielą od £2.2.0 tygodniowo albo od 7/6 dziennie
Punkt zborny dla Polaków z prowincji

Vanek czeski
krawiec damski i kuźnier. Przerabia futra tak — że wydają jak nowe.
Płaszczki i kostjummy, pierwsorzędny krój.
4, William Street, Knightsbridge, oddział także w Bournemouth.

PRUNIER
72 St. James's St., London, S.W.1. Reg. 1373

Air Raid Lunch 8/6
Blackout Dinner 10/6

4 dania łącznie z ostrygami, lub á la carte

POTRAWY OD PRUNIERA U SIEBIE W DOMU:

Bouillabaisse	Homar po Amerykańsku
1 porcja 5/6	2 porcje 15/-
3 porcje 16/6	5 porcje 37/6
Paté de Lièvre	Paté de Lapereau
4 porcje 10/6	4 porcje 10/6
Civet de Lièvre	1 porcja 5/6
	3 porcje 15/6

WYDAJE BIURO PROPAGANDY I OŚWIATY.
Adres Redakcji (Editorial Offices): 5, Portugal St., W.C.2. Tel., HOLborn 7600. 1-e piętro.
Redaktor przyjmuje w soboty od godziny 11-ej—13-ej.
Przedruk dozwolony tylko za podaniem źródła.

Warunki prenumeraty: Miesięcznie z przesyłką pocztową—sh.1. Kwartalnie z przesyłką pocztową—sh.3. Należność prosimy wpłacać przekazem pocztowym (Postal Order) pod adresem Administracji.
Ceny ogłoszeń: 1 cal przez jeden łam—sh.15 Od. bez względu na stronę, drobne ogłoszenia—sh.6 Od. za 1 cal. Ogłoszenia o poszukiwaniu pracy i osób 50% taniej.
Adres Administracji (Business Offices): 63, Lincoln's Inn Fields, W.C.2. Tel., Chancery 5505 i 5506. Adres Agenta dla ogłoszeń angielskich (Advertisement Offices), The Carlton Berry Co., 136, Grand Buildings, Trafalgar Square, W.C.2. Tel.: ABBey 6694.

Printed for the "Polska Walcząca," by St. Clements Press (1940), Ltd., Portugal St., Strand, W.C.2.